

den gamle Kirke; saa vilde jeg, dersom den Kredts, hvor et saadant Duffe blev udtalt, var beboet af Folk af Formuenhed, ansee det for ganske billigt; førend der blev fredeet saaledes fremad, at disse formuende Folk ved frivillige Tilbud af betydelige Midler beviste, at det var deres ramme Alvor, at der var Trang i den Egn til en Kirkebygning; thi naar Kirketrangen for rige Folk ikke er saa stor, at de ville give Noget for at faae en Kirkebygning, hvor de ønske den, tvivler jeg om dens sande Betydning. Begge de to sidste Stykker af Paragrappen angaae disse Bestemmelser. Vi ville jo nærmere høre af de ærede Talere, som tage Deel i denne Forhandling, hvorvidt de billige den ene eller den anden Betragtning. Jeg har allerede ved første Behandling søgt at fremhæve, at jeg ikke kunde dele den Anskuelse, at der kunde være Tvivl om den Pligt, som paalaa Kirkeeieren i saa Henseende. Jeg har for at gjøre det klart, hvorledes jeg opfatter denne Sag, benævnt dem Entreprenører for Kirkerne's Vedligeholdelse. Jeg gjen tager det: Jo mere jeg har overveiet den hele Stilling, jo mere er jeg kommen til den Over tydning, at de have kun kjøbt og kunne kun besidde denne Eiendomsdom med den bestemte Forpligtelse at holde Kirken i den tilbørlige Stand efter Overighedens Forlangende — tidligere var det Superintendenten og Prousterne, nu bliver det den nærværende Overoverighed, Undervisningsministeriet, Biskoppen, eller hvem vi vilde sætte til at paasee det. De have kun erhvervet den Eiendom, de nu have, under den bestemte Indskrænkning, og ere altsaa gaaede ind derpaa under den Forudsætning, at den muligt kunde blive forbrugt heelt til det Brug. Hvilken Form af Besiddelsesadkomst de end have, kunne de gennem samme kun komme til at besidde det, de have kjøbt, med den Hestelse og Forpligtelse, der hvilede derpaa; det skulde da være, at der i de Adkøbstbreve, de have til Besiddelsen, indeholdes en bestemt Frigjørelse

af en saadan Bestaffenhed, hvorved de kunde frie sig fra Lovens almindelige Bud. Jeg troer næppe, der er Noget, der har noget Adkøstbrev af den Natur; men skulde der være Enkelte, maa det komme frem, og da maa det være ligeoverfor dem, at Spørgsmaalet bliver afgjort. Naar den høitæredede Minister, saavidt jeg forstaaer, ogsaa antager, at Lovens Bud giver Medhold til det, som her er optaget, men dog ønsker, isald der skulde være Tvivl i saa Henseende; først at faae en Dom, saa troer jeg, det er den uheldigste Fremgangsmaade. Saa snart der reises Tvivl om en Gjenstand af den Natur, at den almindelige Lov efter Regjeringens Mening afgjør Spørgsmaalet, er det ikke en Dom, man skal afvente, for saa gennem Loven at bekæmpe Dommen; men da er det Lovens Udvikling gennem Lovgivningsmidlerne, man skal søge til. Man gjør derved Domstolens Stilling langt lettere og giver den lovgivende Magt den levende Tilværelse, den behøver. Tvivle vi om, hvad Loven mener og kan mene, vil denne Udvikling af den bestaaende Lovgivning i mere bestemte Udtryk ikke gaae igjennem; have vi derimod i den Henseende, som jeg har, ikke den fjerneste Tvivl, men den fuldeste Over tydning om, at de Sædvaner, man er kommen ind paa, ere afgjorte Misgreb, Forsømmelser, der have indsnøget sig under Regjeringens ufuldstændige Tilsyn, saa troer jeg, at den simple Maade er at formulere og affatte i bestemtere Træk og med bestemtere Ord Loven saaledes, som vi antage, den maa opfattes, og saa lade den gaae ud og gjøre sin Virkning. Jeg skal ikke i dette Diebliff oplæse de Ord af den almindelige Lov, som jeg iøvrigt antager ikke kunne være tvivlsomme, som sige, hvad denne Kirkerne's Eiendom har at betyde; af den Betegnelse af Kirkerne's Eiendom, som i flere Paragraffer i den almindelige Lov staaer tydeligt udtalt, kan man see, hvad der kan være kjøbt; thi der kan ikke være kjøbt noget Andet end det, som var tilstede hos Kirkerne.